

login:

 lozinka:

 Prijava
 Ne sjećam se lozinke

Zdravstvene ankete

Svjetska zdravstvena anketa 2003. (WHS 2003) (World Health Survey)

Vlasta Dečković-Vukres, Ana Ivičević Uhernik
 Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Svjetsku zdravstvenu anketu (World Health Survey) razvila je Svjetska zdravstvena organizacija s ciljem prikupljanja sveobuhvatnih informacija o zdravlju populacija i o zdravstvenim sustavima u pojedinim zemljama. Provedena je u 73 države. Sama anketa pripremljena je u obliku više različitih tematskih modula:

- Zdravstveno stanje populacije (mjerenje zdravlja u različitim domenama)
- Rizični čimbenici (pušenje, alkohol, okoliš) i njihova povezanost sa zdravstvenim stanjem
- Sposobnost reagiranja zdravstvenog sustava
- Dostupnost i korištenje zdravstvenih usluga
- Izdaci za zdravstvenu zaštitu

Svaka zemlja mogla je izabrati način provođenja ankete:

- Osobni intervju s ispitanikom u njegovom domu
- Telefonski intervju uz korištenje kompjutera (Computer Assisted Telephone Interview)
- Osobni intervju uz korištenje kompjutera (Computer Assisted Personal Interview)

Posebna važnost dana je veličini uzorka koji je trebao biti izabran slučajnim odabirom te dovoljno velik kako bi bio reprezentativan. U prvoj fazi obuhvaćeni su samo ispitanici stariji od 18 godina.

U Hrvatskoj je Svjetska zdravstvena anketa provedena 2003. godine. Financirala ju je Svjetska zdravstvena organizacija. Anketu je proveo Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo. Koordinator projekta za Hrvatsku bila je prim. dr.sc. Vlasta Dečković-Vukres, a supervizori zaduženi za nadzor rada anketara bile su: prim. dr. Verica Kralj, dr. Ivana Brkić i dr. Zrinka Petrović.

U anketni upitnik su uključeni svi moduli pripremljeni od strane Svjetske zdravstvene organizacije, osim mortaliteta s obzirom da se mortalitetna baza vodi pri HZJZ-u. Upitnik se sastojao od tri dijela: u prvom su ispitanici osnovne karakteristike domaćinstva, drugi dio se odnosio na pojedinačnog ispitanika i njegovo korištenje zdravstvene službe, kao i zdravstveno stanje, a treći dio na zaposlene u zdravstvu ukoliko je takvih bilo u domaćinstvu. Uzorak je dizajniran kao stratificirani dvostupanjski klaster uzorak: stratumi su bili 20 županija i Grad Zagreb. Za uzorkovanje su korišteni podaci iz Popisa stanovništva 2001. godine, a uzorak je izradio Državni zavod za statistiku. U prvom stupnju unutar stratuma slučajnim izborom proporcionalnim veličini izabrano je ukupno 190 manjih segmenata pri čemu je mjerilo veličine segmenta bio broj domaćinstava koji sadrži. Predviđena veličina uzorka raspodijeljena je proporcionalno prema udjelu stanovništva u pojedinim segmentima. U drugom stupnju je u svakom segmentu jednostavnim slučajnim odabirom izabrano po 8 klastera domaćinstava. U svakom domaćinstvu anketar je popisao osobe iznad 18 godina te koristeći tablice slučajnim odabirom odredio ispitanika. Sveukupno uzorak je obuhvatio ukupno 1.575 domaćinstava, a anketa je ispunjena za 994 ispitanika (262 osobe nisu uključene u uzorak zbog toga što su preminule, hospitalizirane i dr.). Odaziv je iznosio 75,7%. Anketiranje je provedeno u razdoblju od lipnja do kolovoza 2003. godine. Anketari su bili većinom zaposlenici zavoda za javno zdravstvo.

Ankete su provedene putem osobnog intervjua anketara s ispitanikom u njegovom domu, pri čemu je anketar unosio odgovore u obrazac. Prosječno trajanje intervjua bilo je 90 minuta. Svi odgovori bili su povjerljivi, a prije ankete ispitanici su dali svoj pristanak te su upoznati sa svojim pravima: jamčena im je anonimnost te, iako su pristali na ispitivanje, u svakom trenutku su mogli prekinuti ispitivanje ako su to željeli. Anketari su educirani na trodnevnom tečaju koji je održan u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo od 13-15. travnja 2003. godine i upoznati kako sa svojim pravima i obvezama, tako i s pravima ispitanika. Tijekom provođenja ankete, supervizori su kontaktirali 100 ispitanika nakon provedenog anketiranja s ciljem ponovnog provođenja ankete u svrhu evaluacije što je uspješno provedeno kod 61 ispitanika. Kod 106 ispitanika slučajno izabranih ispitanika (10,8% svih anketiranih) provedeni intervjui provjereni su telefonski te su ispitanici upitani i o svojem mišljenju o anketarima i provođenju ankete koje je općenito bilo povoljno.

Obrazac je obuhvaćao sljedeće skupine pitanja:

- Sociodemografske karakteristike (spol, dob, visina, težina, bračno stanje, stupanj školovanja, vjeroispovijest, posao, zanimanje)
- Opis zdravstvenog stanja (opće zdravlje, pokretljivost, briga o sebi, bol i nelagoda, spoznaja, aktivnosti koje uključuju međuljudske odnose, vid, spavanje i energija, emocije)
- Ocjena zdravstvenog stanja
- Rizični čimbenici (duhan, alkohol, prehrana, fizička aktivnost, okoliš)
- Obuhvat (kronična stanja - dijagnoza i liječenje, dijagnosticiranje i liječenje tuberkuloze, popis lijekova i ljekovitih sredstava, skrining raka maternice i dojke, zaštita zdravlja majki, zaštita zdravlja djece - preventiva, zdravlje djece - kurativna zaštita, reprodukcija i spolna zdravstvena zaštita, zaštita vida, zubozdravstvena zaštita, liječenje zbog prometne nesreće i drugih povreda)
- Sposobnost reagiranja zdravstvenog sustava (potreba za zdravstvenom zaštitom i opća evaluacija zdravstvenog sustava, važnost pojedinih domena sposobnosti reagiranja zdravstvenog sustava, odlazak davateljima zdravstvene zaštite, vanbolnička zaštita i kućna njega, bolnička zaštita)
- Zdravstveni ciljevi i društveni kapital

Za svako domaćinstvo ispunjen je i poseban upitnik za domaćinstvo s pitanjima koja su se odnosila na kućnu njegu, zdravstveno osiguranje, pokazatelje stalnih prihoda, rashode domaćinstva te poseban upitnik za zdravstvene djelatnike ukoliko je u domaćinstvu bilo takvih članova.

Na web stranicama Svjetske zdravstvene organizacije dostupni su [rezultati za Hrvatsku](#), kao i za niz drugih zemalja.

U sklopu obrade podataka prikupljenih u okviru Svjetske zdravstvene ankete, skupina predstavnika pet srednjoeuropskih zemalja (Mađarske, Češke, Slovačke, Slovenije te Hrvatske koju je predstavljala prim. dr.sc. Vlasta Dečković-Vukres, HZJZ) analizirala je jedan modul iz ankete: sposobnost reagiranja zdravstvenog sustava kao jedno od mjerila kvalitete zdravstvene zaštite. U anketi je ocjenjena kroz osam domena (dostojanstvo, autonomija, povjerljivost, komunikacija, vrijeme do dobivanja usluge, podrška obitelji i zajednice, uvjeti smještaja, izbor davatelja usluge). Analizirana su tri aspekta svake domene: percepcija, važnost koju joj ispitanici pridaju i ocjena, uz analizu povezanosti s pojedinim obilježjima ispitanika i usporedbu između zemalja. U analizi su sudjelovali dr. Ivan Pristaš te dr.sc. Ana Ivičević Uhernik pod vodstvom prim. dr.sc. Vlaste Dečković-Vukres. Rezultati su objavljeni u [zajedničkom izvješću](#) te u [posebnom izvješću za Hrvatsku](#).